

УДК 346.21

DOI 10.37749/2308-9639-2025-3(267)-4

А. В. Франкова,

аспірант Науково-дослідного інституту приватного права і підприємництва
імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України

В. В. Кочин,

науковий керівник – кандидат юридичних наук, старший дослідник
старший науковий співробітник відділу приватного права та процесу
Науково-дослідного інституту приватного права і підприємництва
імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України

РЕГУЛЮВАННЯ ПОРЯДКУ ПЕРЕТВОРЕННЯ ГОСПОДАРСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В СВІТЛІ АДАПТАЦІЇ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ДО ПРАВА КОМПАНІЙ ЄС

У статті розглядаються питання адаптації законодавства України відповідно до права ЄС щодо регулювання порядку перетворення господарських організацій. Проведено правовий аналіз окремих актів законодавства України та права ЄС, розглянуто наукові підходи щодо напрямів удосконалення законодавства про перетворення господарських організацій, зокрема щодо спільних кваліфікуючих ознак організаційно-правових форм в Україні та ЄС.

Ключові слова: право компаній ЄС, перетворення, реорганізація, організаційно-правова форма, адаптація законодавства України до права ЄС.

Постановка проблеми. В державі назріває проблема з господарськими організаціями, що втратили своє майно внаслідок війни. Відновлення бізнесу може бути вирішене за рахунок об'єднання майна фізичних та юридичних осіб, участі в спільних проектах, грантах тощо. Початок процесу вступу України до ЄС для українських суб'єктів господарювання відкрив перспективу транскордонного перетворення та розширення своєї діяльності.

Конституційні основи державно-правового курсу України до вступу в ЄС закладені у преамбулі Основного Закону України, у якій підтверджується європейська ідентичність Українського народу і незворотність європейського та євроатлантичного курсу України, а також низці приписів, які розвивають цю засаду: до повноважень Верховної Ради України належить визначення засад внутрішньої і зовнішньої політики, реалізації стратегічного курсу держави на набуття повноправного членства України в Європейському Союзі та

в Організації Північноатлантичного договору (п. 5 ч. 1 ст. 85); Президент України є гарантом реалізації стратегічного курсу держави на набуття повноправного членства України в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору (ч. 2 ст. 102); Кабінет Міністрів України забезпечує реалізацію стратегічного курсу держави на набуття повноправного членства України в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору (п. 1-1 ст.116).

Окремо слід назвати Закон України «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу», який має на визначити механізм досягнення Україною відповідності третьому Копенгагенському та Мадридському критеріям набуття членства в Європейському Союзі, що включає адаптацію законодавства, утворення відповідних інституцій та інші додаткові заходи, необхідні для ефективного правотворення та правозастосування.

ШЛЯХИ РОЗВИТКУ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Здійснюючи адаптацію законодавства України до права компаній ЄС, слід керуватися Угодою про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода про асоціацію); а також директивами, що охоплюють право компаній, а саме:

- Директива ЄС № 2017/1132 щодо деяких аспектів корпоративного права (кодифікація) від 14 червня 2017 р.

- Перша директива 68/151/ЄЕС Ради Європейських Співтовариств «Про координацію гарантій (застережних заходів), які вимагаються країнами-членами від компаній в рамках контексту другого абзацу Статті 58 Договору для захисту інтересів членів та інших з перспективою зробити такі гарантії однаковими в усьому Співтоваристві» від 9 березня 1968 року.

- Друга Директива Ради 77/91/ЄЕС від 13 грудня 1976 року щодо узгодження заходів безпеки паїв учасників та інших осіб, які вимагаються державами-членами від компаній у значенні другого параграфу статті 58 Договору, з огляду на створення публічних компаній з обмеженою відповідальністю та підтримання, зміни їх капіталу з метою встановлення еквівалентних заходів безпеки.

- Третя Директива Ради 78/855/ЄЕС від 9 жовтня 1978 року, що базується на статті 54, параграфу 3, пункту g) Угоди та стосується злиття публічних акціонерних компаній з обмеженою відповідальністю.

- Дванадцята Директива Ради 89/667/ЄЕС від 21 грудня 1989 року щодо компанії з обмеженою відповідальністю з одним учасником.

Актуальність проблеми. Зі вступом України в ЄС наша держава стане активним учасником європейського ринку. Адаптація та гармонізація законодавства та стримана лояльність у сфері іноземного інвестування сприятимуть залученню інвесторів та розширенню ринків збуту української продукції, послуг тощо. Транскордонне перетворення, як форма реорганізації і складова інституту

права компаній ЄС, має на меті створити умови для визнання господарських організацій, що створені на території України, повноцінними учасниками європейської бізнес-спільноти, що може бути досягнуте за рахунок впровадження дієвого правового механізму, що ґрунтується на праві ЄС.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням питань адаптації права компаній ЄС в українське законодавство займалися наступні науковці: А. Коструба, Б. Кирпань, В. Кочин, Є. Заруднев, І. Шуміло, І. Яворська, Л. Богачова, М. Аветисян, Н. Шевченко, Н. Щербакова, О. Гарагонич, О. Калініна, О. Овечкіна, О. Бакаліньська, Р. Петров, Р. Сулейманов, Х. Романів та інші.

Мета статті – огляд та аналіз джерел національного та права ЄС, що регулюють транскордонне перетворення господарської організації, розгляд питань адаптації та напрямів удосконалення законодавства про перетворення в межах права компаній ЄС.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сторони Угоди про асоціацію зобов'язались забезпечувати поступову адаптацію законодавства України до *acquis* ЄС відповідно до напрямів, визначених у цій Угоді, та забезпечувати ефективне її виконання (преамбула), та визнають важливість адаптації чинного законодавства України до права ЄС. Україна забезпечує, щоб існуючі закони та майбутнє законодавство поступово досягли сумісності з *acquis* ЄС (ч. 1 ст. 114). *Acquis* ЄС (з франц. – «доробок») – це надбання європейської інтеграції у політичній, правовій і економічній сферах, яке будується на європейських спільних цінностях, визначених у статті 2 Договору про ЄС [10].

Угода про асоціацію містить визначення термінів, що є ключовими в розумінні права компаній ЄС: «юридична особа», «юридична особа України» або «юридична особа Сторони ЄС». Проведена порівняльна характеристика спільних рис класифікації організаційно-правових форм (далі – ОПФ) в розрізі європейського права надала змогу виявити наступне: спільні види ОПФ, правове регулювання яких вже визначено законодавством України;

ШЛЯХИ РОЗВИТКУ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

спільні кваліфікуючі ознаки класифікації ОПФ; спільні кваліфікуючі ознаки класифікації типів юридичних осіб України та ЄС.

Кочин В. В. зазначає, що впровадження відповідної моделі правових відносин має здійснюватися з огляду на вже існуюче правове регулювання змісту відносин подібних за формою відносин [11, с. 192]. Тому, порівняльно-правові дослідження мають сприяти адаптаційним процесам та узгоджуватися з вже існуючими в Україні організаційно-правовими формами ведення господарської діяльності.

Перша директива 68/151/ЄЕС встановлює норми, що є важливими в питанні «cross-border merger» – забезпечення обов'язкового розголошення компаніями документів, що мають обмежений доступ (ст. 2 р. 2): статут/інший документ про утворення та зміни до них; інформацію про органи управління та уповноважених осіб вчиняти дії від імені юридичної особи; фінансові звіти; інформація про будь-яке переміщення «місця» компанії тощо; в кожній країні-члені в центральному реєстрі, комерційному реєстрі чи реєстрі компанії відкривається папка на кожну компанію, що реєструється.

Директива 2017/1132 включає можливість прискорення процедури транскордонного переміщення компаній, а перевага схеми «конвертації» полягає в тому, що компанія зберігає правосуб'єктність у приймаючій державі (включно з активами, зобов'язаннями, зокрема угодами, що укладені в державі створення компанії). При цьому статутне місцезнаходження переноситься до приймаючої держави, реальне місцезнаходження має збігатися зі статутним місцезнаходженням (у державах, де застосовується критерій осілості) [12, с. 376].

Стаття 56 Договору про функціонування ЄС (ДФЄС) встановлює, що в межах свободи заснування компанії, утворені відповідно до законодавства держави-члена, що мають власний зареєстрований офіс, центральну адміністрацію або основне місце діяльності в рамках ЄС, повинні розглядатися так само, як фізичні особи, які є громадянами

держав-членів [13, с. 298]. Свобода заснування включає право компанії переміщуватися з однієї держави-члена до іншої [13, 374].

Вважаємо, що українське законодавство в сфері реєстрації юридичних осіб має бути адаптованим під екстратериторіальний принцип. В свою чергу, Богачова Л. Л. зазначає, що екстратериторіальний принцип – це поширення дії нормативного акта поза межами держави [14, с. 9]. Розуміння співвідношення принципів у правовому регулюванні, зокрема як зауважує Кочин В. В., є першим кроком до гармонізації законодавства України до *acquis* ЄС [11, с. 178].

Положення Другої директиви Ради 77/91/ЄЕС та практику її застосування було враховано при прийнятті інших актів ЄС. Зокрема, схожі норми знаходимо в Статуті Європейської компанії від 8 жовтня 2011 р. Так, передбачено, що компанія може здійснювати свою діяльність в межах території Співтовариства у формі компанії з обмеженою відповідальністю, капітал якої повинен поділений на акції [15, с. 45–46]. Адаптаційну функцію в питанні правового регулювання даного виду ОПФ мають виконувати положення Закону України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю».

Третя Директива №78/855/ЄЕС базується на статті 54(3)(g) Договору про заснування ЄС, щодо злиття відкритих акціонерних товариств з обмеженою відповідальністю, зі змінами та доповненнями, внесеними Директивою №2007/63/ЄС [16, с. 185]. Як зазначає Кирпань Б. В., аналіз розвитку правового регулювання припинення підприємницьких товариств та господарських об'єднань у ЄС впливає, що генеза правового регулювання окреслених процесів історично пов'язана із прийняттям Третьої директиви від 9 жовтня 1978 року [17, с. 40], яка регулює питання злиття шляхом створення нової компанії та відіграє важливу роль у порівняльно-правовому аспекті.

Дванадцята Директива 89/667/ЄЕС зазнала змін, що спричинило ухвалення Директиви 2009/102/ЄС, яка визначає типи компаній з обмеженою відповідальністю, встановлює обмеження на використання компаній з

ШЛЯХИ РОЗВИТКУ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

одним учасником, порядок оформлення рішень загальних зборів учасників. Директива заклала основу транскордонних перетворень для такої ОПФ, як компанія з обмеженою відповідальністю.

Названі директиви є визначальними для продовження адаптаційних процесів в українському законодавстві, зокрема в сфері «cross-border merger». Досліджуючи перетворення з точки зору законодавства України та транскордонне перетворення в розрізі права компаній ЄС, виділяємо спільні ознаки етапів зміни ОПФ:

- наявність реєстру компаній на рівні України/рівні ЄС;
- конвертація часток у відповідності до ЦК України / Директиви 2017/1132;
- можливість отримання витягів/виписок з реєстру компаній в Україні у відповідності до Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань» / у відповідності до вищезначених актів ЄС;
- порядок прийняття рішення про перетворення має бути затверджений Загальними зборами учасників в Україні у відповідності до ЦК України / Директиви 2017/1132;
- повідомлення кредиторів про перетворення у відповідності до ЦК України / Директиви 2017/1132;
- повідомлення трудового колективу, профспілку у відповідності до ст. 361 Кодексу законів про працю України / Директив 2017/1132/ЄС, 2002/14/ЄС, 2009/38/ЄС;
- внесення відомостей до реєстру у відповідності до Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань»/ Директиви 2017/1132 тощо.

Варто окремо зауважити, що порівняльно-правовий аналіз «cross-border merger» та перетворення потребують подальшого наукового дослідження.

Розглядаючи напрями удосконалення законодавства про перетворення в розрізі права компаній ЄС, заслуговують уваги наступні наукові підходи, що окреслюють проблематику означеного питання.

Сучасний стан правової системи українського суспільства характеризується як перехідний, який змінюється під впливом внутрішніх соціально-економічних, політичних та інших факторів, а також під впливом загальних євроінтеграційних процесів притаманних світовому співтовариству [18, с. 382]. В міру розвитку права ЄС відкривається простір до удосконалення українського колізійного права. Внутрішні колізійні норми сучасної України формувалися значною мірою під впливом відповідних міжнародних конвенцій та колізійного права ЄС, зокрема Римської конвенції [19, с. 66].

У юридичній літературі під правом корпорацій ЄС розуміють систему «наднаціонального права» ЄС, основним інструментом якого є прийняття директив. У праві корпорацій ЄС помітною є тенденція до кодифікації корпоративних норм. Орієнтація на наднаціональне право корпорацій ЄС при адаптації вітчизняного корпоративного права до європейського права видається виправданою тільки з огляду на загальноновизнаний високий рівень норм права корпорацій ЄС, але доктринальні напрацювання все ж таки мають залишатися базовими для якісного поступу [20].

Враховуючи те, що сучасні економічні відносини мають транскордонний характер, юридичні особи як суб'єкти приватноправових відносин можуть здійснювати діяльність в юрисдикціях різних держав. Правове регулювання статусу ненаціональних юридичних осіб на території України передбачає екстериторіальне визнання їх правосуб'єктності, що здійснюється на підставі положень українського законодавства, міжнародних договорів, в яких стороною є Україна (наприклад, міжнародні договори щодо торговельно-економічного співробітництва, заохочення та захисту інвестицій та ін.) [21, с. 35]. Положення Закону України «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу» також наголошують, що норми європейського права забороняють будь-які обмеження свободи ведення підприємницької діяльності

ШЛЯХИ РОЗВИТКУ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

громадянами держав-членів на території іншої держави-члена (гл. 1 р. 2).

Важливими напрямком в удосконаленні та адаптації законодавства є упорядкування ОПФ. Аветисян М. Р. зазначає, що для розробки системи організаційно-правових форм господарювання, що матиме практичне значення при обранні конкретної організаційно-правової форми господарювання для здійснення ефективної господарської діяльності, а також при удосконаленні чинного законодавства в частині забезпечення його системності й узгодженості [22, с.187].

Бакалінська О. О. твердить, що особливістю транскордонного перетворення є можливість зміни організаційно-правової форми юридичної особи на іншу форму, яка закріплена в іноземному праві держави, що приймає юридичну особу держави (при цьому відповідна нова для юридичної особи форма може бути відсутньою у праві держави її початкової реєстрації) [23].

Європейське законодавство не містить єдиного, чіткого та повного визначення поняття суб'єкта господарювання в його українському розумінні. І для цього існують об'єктивні підстави, адже національне законодавство країн членів містить всі необхідні детальні вимоги до таких суб'єктів. У праві ЄС для позначення суб'єкта господарювання частіше використовують поняття «компанія» (англ. company) чи «суб'єкт підприємницької діяльності» (англ. undertaking) [24, с. 125].

Шевченко Н. І. також акцентує увагу на необхідності закріплення на законодавчому рівні основних правових засад конвертації акцій (часток), що сприятиме ефективному захисту корпоративних прав учасників (акціонерів) і власне господарських товариств у реорганізаційних відносинах; дозволить уникнути різних зловживань під час визначення умов, порядку проведення конвертації акцій (часток) та встановлення коефіцієнтів конвертації [25, с. 35].

Підтримуємо думку Шевченко Н. І., яка зауважує, що:

– «внесення змін до чинних нормативних актів у сфері реорганізації має бути

спрямоване на гармонізацію українського та європейського законодавства, проте таке зближення зазначених правових систем має відбуватися не за рахунок часткової відмови від загальноновизнаної у вітчизняній науці термінології, а через зміну загального підходу законодавця до сприйняття економічних процесів з об'єднання та розподілу підприємств»;

– внесення змін у діюче українське законодавство має бути більш послідовним і закріплювати новели європейського права в досліджуваній сфері комплексно, спираючись на новий теоретичний підхід до сучасних економічних процесів з об'єднання та поділу господарських товариств» [26, с. 14].

Угода про асоціацію повинна стати системоутворюючим правовим документом, який визначатиме основні параметри поступового входження вітчизняної правової системи, у т. ч. корпоративного законодавства, в європейський правопорядок. На сучасному етапі адаптація корпоративного законодавства стає не лише інструментом стратегічного зближення з ЄС, а й безпосереднім інструментом забезпечення доступу вітчизняних АТ до інвестиційних ресурсів держав – членів ЄС [27, с.109]. Інтеграція України у ЄС має позитивні переваги, які пов'язані зі створенням надійних механізмів розбудови демократичних інституцій, безпеки та політичної стабільності. Членство у ЄС, крім того, відкриє шлях до колективних структур спільної безпеки Євросоюзу, забезпечить у сфері контролю за дотриманням прав, інтересів та свобод людини ефективнішу координацію дій з європейськими державами тощо [18, с.382].

В питанні адаптації законодавства України відповідно до права компаній ЄС важливу роль відіграє Закон України «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу», яка передбачає етапи адаптації законодавства. Зокрема, елементом адаптації законодавства має стати перевірка проєктів законів України та інших нормативно-правових актів на їх відповідність *acquis communautaire* з метою недопущення прийняття актів, які суперечать *acquis*

Європейського Союзу (ч. 2 р. VI). Звертаємо увагу, що не є чинними Перша директива 68/151/ЄЕС, Друга Директива Ради 77/91/ЄЕС, Третя Директива №78/855/ЄЕС, Двадцятьа Директива 89/667/ЄЕС, але директиви відіграють наукову роль в становленні європейського законодавства. Отже, зміни до законодавства України мають бути послідовними, та враховувати останню законодавчу практику права компаній ЄС.

Висновки. Процедурі транскордонного перетворення господарських організацій України буде передувати ряд державно-правових реформ, що мають створити умови для юридичних осіб України для виходу на європейський ринок. Зміни у законодавстві України мають відбутися у національному законодавстві з питань валютного регулювання, оподаткування дивідендів, регулювання режиму іноземного інвестування та інших сферах підприємництва, що сприятиме стабілізації економіки України, створенню нових робочих місць, збільшенню дохідної частини бюджету держави, експорту товарів та послуг, запровадити європейські стандарти ведення бізнесу, покращить рівень доброчесності

конкуренції та відповідно якості української продукції, послуг, робіт тощо.

Аналізуючи право компаній ЄС та його вплив на законодавство України, звертаємо увагу на те, що: законодавство ЄС є правовим підґрунтям для впровадження адаптаційних процесів в законотворчій діяльності; процедура «cross-border mergers» лежить в основі економічних реверсивних рухів між юридичними особами України та ЄС; важливим є приведення у відповідність термінології «суб'єкт господарювання», «господарська організація» та «юридична особа» відповідно до права компаній ЄС.

З метою адаптації законодавства України відповідно до права компаній ЄС вважаємо доцільним внесення змін до законодавства України, викладення переліку організаційно-правових форм в уніфікованому нормативно-правовому акті, що дозволить: розв'язати проблеми під час державної реєстрації суб'єктів господарювання при нечіткості визначення ОПФ; адаптації законодавства ЄС під час процедури «cross-border mergers»; спростити підходи до класифікації ОПФ; впровадити європейські стандарти ведення господарської діяльності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Конституція України, прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України. URL: zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр (дата звернення: 01.03.2025).
2. Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу від 18.03.2004 р. № 1629-IV// Відомості Верховної Ради України. 2004. №29 [Електронний ресурс] URL: zakon.rada.gov.ua/laws/show/1629-15#n16 (дата звернення: 01.03.2025).
3. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони від 27 червня 2014 року. Офіційний вісник України. 2014. № 75. Т. 1. Ст. 2125.
4. Директива ЄС № 2017/1132 щодо деяких аспектів корпоративного права (кодифікація) від 14 червня 2017 р. URL: zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_014-17#Text (дата звернення: 01.03.2025).
5. Перша директива 68/151/ЄЕС Ради Європейських Співтовариств «Про координацію гарантій (застережних заходів), які вимагаються країнами-членами від компаній в рамках контексту другого абзацу Статті 58 Договору для захисту інтересів членів та інших з перспективою зробити такі гарантії однаковими в усьому Співтоваристві» від 9 березня 1968 р. URL: zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_453#Text (дата звернення: 01.03.2025).
6. Друга Директива Ради 77/91/ЄЕС щодо узгодження заходів безпеки паїв учасників та інших осіб, які вимагаються державами-членами від компаній у значенні другого параграфу

ШЛЯХИ РОЗВИТКУ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

статті 58 Договору, з огляду на створення публічних компаній з обмеженою відповідальністю та підтримання, зміни їх капіталу з метою встановлення еквівалентних заходів безпеки від 13 грудня 1976 року URL: eur-lex.europa.eu/eli/dir/1977/91/oj/eng (дата звернення: 01.03.2025).

7. Третя Директива Ради 78/855/ЄЕС, що базується на статті 54, параграфа 3, пункту g) Угоди та стосується злиття публічних акціонерних компаній з обмеженою відповідальністю від 9 жовтня 1978 року. URL: eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:31978L0855 (дата звернення: 01.03.2025).

8. Дванадцята Директива Ради 89/667/ЄЕС від 21 грудня 1989 року щодо компаній з обмеженою відповідальністю з одним учасником від 21 грудня 1989 URL: eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=celex%3A31989L0667 (дата звернення: 01.03.2025).

9. Договір про функціонування Європейського Союзу URL: eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=legisum:4301854#:~:text=The%20TFEU%20is%20one%20of,details%20of%20the%20EU%20institutions (дата звернення: 01.03.2025).

10. Петров Р. Acquis ЄС [Електронний ресурс] // СПЕЦПРОЕКТ EDERA ТА МІЖНАРОДНОГО ФОНДУ «ВІДРОДЖЕННЯ» ЗА ПІДТРИМКИ ЄС У РАМКАХ ПРОЕКТУ «ГРОМАДСЬКА СИНЕРГІЯ». URL: ed-era.com/projects/eu-agreement/b1/p3 (дата звернення: 01.03.2025).

11. Кочин В. В. Правове регулювання цивільних відносин у непідприємницьких товариствах та установах в умовах адаптації до правової системи Європейського Союзу. Монографія. К.: НДІ приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України, 2020.

12. Шуміло І. А., Сулейманов Р. А. Нова концепція транскордонного переміщення компаній у законодавстві та судовій практиці ЄС // Юридичний науковий електронний журнал. 2021. №3.

13. Калініна О. М. Перспективи транскордонного переміщення компаній в європейському союзі з урахуванням останніх правових змін // Вісник Маріупольського Державного Університету. 2013. №6. С. 298.

14. Богачова Л. Л. Просторові межі дії нормативно-правового акта // Київський часопис права. 2021. №3.

15. Механізми забезпечення майнових прав та інтересів в Україні та Європейському Союзі в контексті концепції сталого розвитку: Монографія / За заг. ред. О. Д. Крупчана. К.: Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва АПрН України, 2009.

16. Яворська І. Правові засади імплементації Угоди про асоціацію України з Європейським Союзом у сфері регулювання діяльності товариств // Вісник Львівського університету. 2018. №44. С.185.

17. Кирпань Б. В. Еволюція правового регулювання припинення підприємницьких товариств та господарських об'єднань за законодавством Європейського Союзу // Молодий вчений. 2023.

18. Романів Христина. Євроінтеграція національного приватного права як умова правового прогресу // Теоретико-прикладні проблеми правового регулювання в Україні: матеріали V Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Львів, 10 грудня 2021 р.) / за заг. ред. І. В. Красницького. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2021. С.382.

19. Модернізація правових засад європейської та євразійської інтеграційних стратегій України // Збірник наукових праць / За заг. ред. В. І. Короля. К.: Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва імені Ф. Г. Бурчака Національної академії правових наук України, 2014. С. 66.

20. Kostruba A., Vasilieva V. Corporate law in Ukraine at context of European Union's standards [Електронний ресурс] // HAL open science. 2020. URL: hal.science/hal-02438545/document (дата звернення: 01.03.2025).

21. Овечкіна О. С. Категорія «іноземна юридична особа» в праві України // Цивільне право і процес: витоки, здобутки та перспективи розвитку: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, 18–19 грудня 2020 р. Київ : Київський регіональний центр, 2020. Ч. 1. С.35.

22. Аветисян М. Р. Зміст організаційно-правової форми господарювання // Часопис Київського університету права. 2018. №3. С. 187.

23. Бакалінська О. О. Транскордонне переміщення компаній в ЄС // Координата. Платформа стратегічної та законотворчої аналітики. 2023. URL: coordynata.com.ua/transkordonne-peremisenna-kompanij-v-es (дата звернення: 01.03.2025).

24. Заруднев Є. О. Поняття суб'єктів господарювання у праві ФРН і ЄС // Економіка і право. 2010. № 2.

25. Щербакowa Н. В. Правові засади конвертації акцій (часток) у реорганізаційних відносинах за участі господарських товариств // Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. 2021. №6.

26. Шевченко Н. І. Реорганізація як спосіб припинення господарських товариств: Монографія. К.: Видавництво Ліра-К, 2014.

27. Гарагонич О. В. Господарська правосуб'єктність акціонерних товариств: проблеми теорії і практики: монографія / НАН України, Ін-т економіко-правових досліджень. К., 2019.

REFERENCES

1. The Constitution of Ukraine, adopted at the fifth session of the Verkhovna Rada of Ukraine on June 28, 1996 [Electronic resource] // Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine. URL: zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр.

2. On the National Program of Adaptation of the Legislation of Ukraine to the Legislation of the European Union of September 18, 2004 No. 1629-IV // Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine. 2004. №29 [Electronic resource] URL: zakon.rada.gov.ua/laws/show/1629-15#n16 (date of access: 01.03.2025).

3. The Association Agreement between Ukraine, on the one hand, and the European Union, the European Atomic Energy Community and their Member States, on the other hand of June 27, 2014. Official Bulletin of Ukraine. 2014. № 75. Vol. 1. Art. 2125.

4. Directive (EU) 2017/1132 of the European Parliament and of the Council of 14 June 2017 relating to certain aspects of company law (codification). URL: zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_014-17#Text (date of access: 01.03.2025).

5. First Council Directive 68/151/EEC of 9 March 1968 on co-ordination of safeguards which, for the protection of the interests of members and others, are required by Member States of companies within the meaning of the second paragraph of Article 58 of the Treaty, with a view to making such safeguards equivalent throughout the Community. URL: zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_453#Text (date of access: 01.03.2025).

6. Second Council Directive 77/91/EEC of 13 December 1976 on coordination of safeguards which, for the protection of the interests of members and others, are required by Member States of companies within the meaning of the second paragraph of Article 58 of the Treaty, in respect of the formation of public limited liability companies and the maintenance and alteration of their capital, with a view to making such safeguards equivalent. URL: eur-lex.europa.eu/eli/dir/1977/91/oj/eng (date of access: 01.03.2025).

7. Third Council Directive 78/855/EEC of 9 October 1978 based on Article 54 (3) (g) of the Treaty concerning mergers of public limited liability companies. URL: eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:31978L0855 (date of access: 01.03.2025).

8. Twelfth Council Company Law Directive 89/667/EEC of 21 December 1989 on single-member private limited-liability companies. URL: eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=celex%3A31989L0667 (date of access: 01.03.2025).

9. A treaty on the functioning of the European Union URL: eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=legissum:4301854#:~:text=The%20TFEU%20is%20one%20of,details%20of%20the%20EU%20institutions (date of access: 01.03.2025).

10. Petrov R. ACQUIS EU [Electronic resource] / Roman Petrov // Special project of Edera and the International Renaissance Foundation with the support of the EU within the framework of the project «Public Synergy». URL: ed-era.com/projects/eu-agreement/b1/p3 (date of access: 01.03.2025).

11. Kochyn V. V. Legal regulation of civil relations in non-entrepreneurial societies and foundations in the conditions of adaptation to the legal system of the European Union. Monograph. K.: Academician F. H. Burchak SRI of Private law and Entrepreneurship of NAPN of Ukraine, 2020.

12. Shumilo I. A., Suleimanov R. A. The new concept of cross-border movement of companies in legislation and jurisprudence of the EU // Legal Scientific Electronic Journal. 2021. №3.

13. Kalinina O. M Prospects for cross -border movement of companies in the European Union, taking into account the latest legal changes // Bulletin of Mariupol State University. 2013. №6.

14. Bogachova L. L. The spatial boundaries of the normative legal act // Kiev magazine of law. 2021. №3.

15. Mechanisms for ensuring property rights and interests in Ukraine and the European Union in the context of the Concept of Sustainable Development: Monograph / Ed. O.D. Krupchan. K.: SRI of Private Law and Entrepreneurship of the ALN of Ukraine, 2009.

16. Yavorskaya I. Legal Principles of Implementation of the Association Agreement with the European Union in the field of regulation of societies // Bulletin of Lviv University. 2018. №44.

17. Kyrpan B. V. Evolution of legal regulation of termination of business societies and economic associations under the legislation of the European Union // Young scientist. 2023.

18. Romaniv Christina. European integration of national private law as a condition of legal progress. Theoretical and applied problems of legal regulation in Ukraine: materials of the V All-Ukrainian Scientific and Practical Conference (Lviv, December 10, 2021) / Ed. I.V. Krasnitsky. Lviv: Lviv State University of Internal Affairs, 2021.

19. Modernization of the legal foundations of European and Eurasian integration strategies of Ukraine. Collection of scientific works / Ed. V. I. Korol. K.: Academician F. H. Burchak SRI of Private law and Entrepreneurship of NAPN of Ukraine, 2014.

20. Kostruba A. Vasilieva V. Corporate Law in Ukraine at Context of Europe Union's Standards [Electronic resource] // Hal Open Science. 2020. URL: hal.science/hal-02438545/document (date of access: 01.03.2025).

21. Ovechkina O. S. Category «Foreign Legal» in the law of Ukraine // Civil law and process: origins, achievements and prospects of development: materials of the International Scientific and Practical Conference, Kyiv, December 18–19, 2020. Kyiv: Kyiv Regional Center, 2020. Part 1. P.35.

22. Avetisian M. R. Contents of the organizational and legal form of management // Law Review of Kyiv University of Law. 2018. №3. P. 187.

23. Bakalinskaya O. O. Cross-border movement of companies in the EU [Electronic resource] // Coordynata. Platform of strategic and law -making analytics. 2023. URL: coordynata.com.ua/transkordonne-peremisenna-kompanij-v-es (date of access: 01.03.2025).

24. Zarudnev Ye. O. The concept of economic entities in Germany and EU // Economics and Law. 2010. №2.

25. Shcherbakova N. V. Legal principles of conversion of stocks (shares) in reorganization relations with the participation of companies // Scientists of notes of TNU named after V. I. Vernadsky. 2021. №6.

26. Shevchenko N. I. Reorganization as a way of termination of companies: monograph. K.: Lira-K Publishing House, 2014.

27. Harahonych O. V. Economic legal personality of joint-stock companies: problems of theory and practice: monograph / NAS of Ukraine, Institute of Economic and Legal Research. K. 2019.

Frankova A. V., Kochin V. V. Regulation of the order for the transformation of economic organizations in the light of the adaptation of Ukrainian legislation to EU company law.

The article considers the issues of adapting Ukrainian legislation in accordance with EU law on regulating the procedure for the transformation of economic organizations. A legal analysis of separate acts of Ukrainian legislation and EU law is carried out, scientific approaches to the areas of improving legislation on the transformation of economic organizations are considered, in particular, regarding common qualifying features of organizational and legal forms in Ukraine and the EU.

Keywords: the EU company law, transformation, reorganization, organizational and legal form, adaptation of the legislation of Ukraine to EU acquis.

С. О. Теньков Помилки в юридичних документах: попередження та уникнення. Коментар. Роз'яснення. Судова практика: наук.–практ. посіб.: 2-ге вид., онов. та допов. Київ: Юрінком Інтер, 2024. 364 с.

ISBN 978-966-667-837-2

Перше видання цієї книги вийшло друком у 2020 році. Відтоді у законодавстві та судовій практиці відбулись значні зміни. З урахуванням цього автором підготовлене друге, значно доповнене і оновлене видання.

У книзі, що пропонується читачам, за матеріалами судової практики наводиться системний аналіз найбільш поширених і небезпечних помилок у юридичних документах (договори та документи, що оформлюють їх виконання, процесуальні судові документи, податкові та трудові). Крім розгляду самих помилок, автор пропонує найбільш оптимальні варіанти їх уникнення та попередження.

Книга буде корисною як для науковців, так і для практиків, стане у пригоді суддям, адвокатам, юрисконсультам, усім, хто цікавиться проблемами правозастосування у різних галузях права.

Судова практика, обставини коментованих справ, правові позиції судів і сторін спору наводяться у скороченому викладі. Законодавство у судових постановках і рішеннях наводиться станом на момент розгляду справи судом.

